

Open Access Indikator for 2015

Del 1

Overblik over datagrundlag, processer og output

Version 1, den 18. april 2017

0 Indhold

0	Indhold.....	1
1	Forord	2
2	Overblik.....	3
2.1	Hvilke typer Open Access måles?	3
2.2	Hvad er datagrundlaget?	3
2.3	Hvordan forløber processen i hovedtræk?	4

1 Forord

Den Nationale Styregruppe for Open Access¹ har indstillet til Styrelsen for Forskning og Innovation og Danmarks Elektroniske Fag- og Forskningsbibliotek, at der udvikles en dansk Open Access Indikator. Denne skal støtte implementeringen af den nationale Open Access strategi² - jf. strategiens bemærkninger om monitorering: *"Implementeringen af Open Access skal løbende monitoreres for at sikre, at alle parter gør deres ypperste for at udvikle og udbrede fri tilgængelighed til danske forskningsresultater"*.

Open Access Indikatoren beregnes en gang årligt med genstandsfeltet: *Videnskabelige og fagfællebedømte artikler og konferencebidrag i tidsskrifter og proceedings med ISSN.*

EU kræver i forbindelse med Horizon 2020³, at Open Access realiseres senest 6 måneder efter publicering for hovedområderne naturvidenskab, teknologi og sundhedsvidenskab og senest 12 måneder efter publicering for hovedområderne humaniora og samfundsfag. Denne forsinkelse skyldes, at mange tidsskrifter opretholder såkaldte embargoperioder, hvor de udelukker forskerne fra at etablere Open Access til artiklerne før embargoperiodens udløb.

Da OA Indikatoren beregnes én gang årligt for alle publikationer indenfor genstandsfeltet, er den indrettet til at acceptere et års forsinkelse i Open Access adgangen til publikationerne. Således er OA Indikatoren for 2015 beregnet primo marts 2017 for at tillade et helt års embargoperiode også for publikationer fra december 2014. I praksis betyder dette, at publikationer fra januar 2015 vil kunne have embargoperioder på helt op til 24 måneder og stadig blive godskrevet af OA Indikatoren.

Beskrivelsen af Open Access Indikatoren er organiseret i to dele:

- Del 1: Overblik over datagrundlag, processer og output
- Del 2: Teknisk beskrivelse af datagrundlag, processer og output

Henvendelser vedr. indikatoren kan rettes til

Adam Baden/Hanne-Louise Kirkegaard
Styrelsen for Forskning og Uddannelse
Uddannelses- og Forskningsministeriet
Bredgade 40
1260 København K
Email: aba@ufm.dk / hki@ufm.dk

¹ <http://ufm.dk/forskning-og-innovation/samspil-mellem-viden-og-innovation/open-access/artikler/den-nationale-styregruppe>

² <http://ufm.dk/forskning-og-innovation/samspil-mellem-viden-og-innovation/open-access/billede-og-filer/danmarks-nationale-strategi-for-open-access.pdf>

³ https://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/grants_manual/hi/oa_pilot/h2020-hi-oa-pilot-guide_en.pdf

2 Overblik

2.1 Hvilke typer Open Access måles?

Open Access Indikatoren for 2015 måler tre typer Open Access:

1. Artikler og konferencebidrag, der er udgivet i dedikerede Open Access tidsskrifter og dermed OA-tilgængelige, så snart de er publiceret (Gylden OA)
2. Artikler og konferencebidrag, der er OA-tilgængelige fra universiteternes egne forskningsdatabaser eller Open Access repositorier (Grøn OA)⁴
3. Artikler og konferencebidrag, der er OA-tilgængelige fra andre anerkendte Open Access repositorier (Grøn OA).
Denne OA-type er for første gang introduceret i 2015-indikatoren, da den har afventet en opdatering af universiteternes lokale forskningsdatabaser, der leverer publikationsmetadata til indikatoren.

OA Indikatoren måler ikke såkaldt Hybrid OA, hvor artiklen publiceres i et tidsskrift, der som helhed kun tilbydes til abonnenter, og hvor artiklen frikøbes til OA, således at også ikke-abonnenter kan tilgå præcis denne artikel. Dog gælder det, at i det omfang den frikøbte artikel er gjort OA-tilgængelig fra universitetets egen forskningsdatabase eller andre anerkendte Open Access repositorier, vil den tælle med ligesom alle andre i type 2 eller 3 ovenfor.

2.2 Hvad er datagrundlaget?

- Metadata om årets publikationer indsamles fra hvert af de 8 universiteters forskningsdatabaser. Dette udgør OA Indikatorens basisdata.
- Resultatet af årets Bibliometriske Forskningsindikator⁵ importeres. Herved kan OA Indikatoren håndtere dubletter, der skyldes, at to eller flere universiteter har samarbejdet om en publikation, der følgelig er registreret i hver af deres lokale forskningsdatabaser.
- Internationale metadata om dedikerede gyldne Open Access tidsskrifter importeres fra Directory of Open Access Journals⁶. Herved kan OA Indikatoren håndtere Open Access type 1 ovenfor (Gylden OA)
- En dansk autoritetsliste (regneark) over andre anerkendte og kompatible Open Access repositorier ud over de danske universiteters forskningsdatabaser. Listen opdateres årligt på basis af input fra de danske universiteter og kan downloades fra indikatorens hjemmeside.

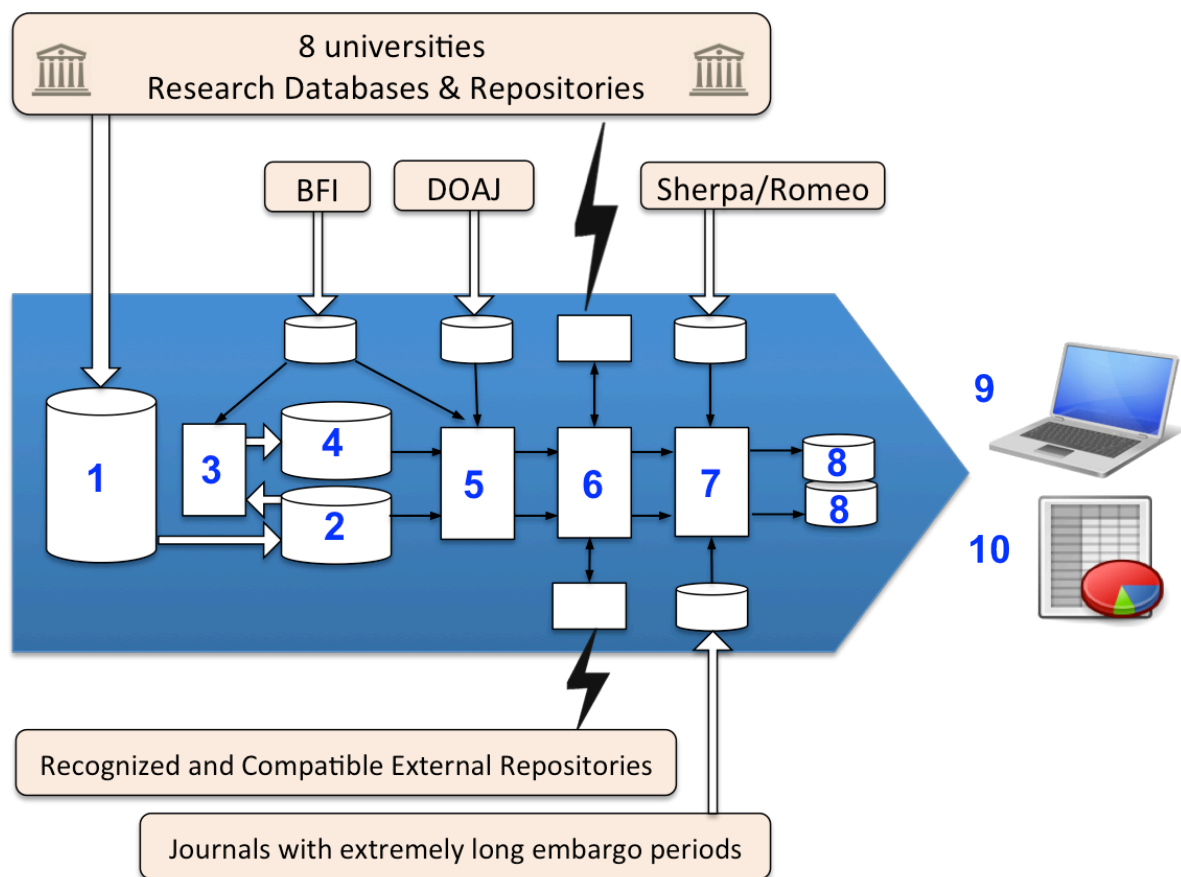
⁴ Danske forskningsdatabaser er primært registrarer over universitetets publiceringer, men kan også løfte rollen som "repositorier" for selve publikationerne (i fuld tekst). I andre tilfælde anvender universiteterne et andet system til at løfte rollen som Open Access repositorie.

⁵ <http://ufm.dk/forskning-og-innovation/statistik-og-analyser/den-bibliometriske-forskningsindikator>

⁶ <https://doaj.org>

- Internationale metadata om forlagenes og tidsskrifternes politikker, hvad angår Grøn OA importeres fra Sherpa/Romeo⁷ databasen. Herved kan OA Indikatoren beregne Open Access potentialet for artikler i tidsskrifter, hvortil der kræves abonnement. Dvs. hvor mange artikler der kan gøres OA-tilgængelige fra universiteternes forskningsdatabaser og andre anerkendte OA repositorier uden at bryde forlagenes politikker?
- En dansk autoritetsliste (regneark) over tidsskrifter med særligt lange embargoperioder, dvs. ud over de 12 måneder, der accepteres af EU. Listen opdateres årligt på basis af input fra de danske universiteter og kan downloades fra indikatorens hjemmeside.

2.3 Hvordan forløber processen i hovedtræk?

1. Universiteternes publikationsdata indsamles automatisk
2. Den delmængde, der svarer til OA Indikatorens genstandsfelt, isoleres og danner "genstandsfelt med dubletter", da publikationer med forfattere fra flere universiteter vil være indsamlet flere gange. Denne version af genstandsfeltet bruges som grundlag for beregninger, der vedrører de enkelte universiteter.

⁷ <http://www.sherpa.ac.uk/romeo/>

3. Deduplicering af posterne fra "genstandsfelt med dubletter" med træk på data fra BFI (den Bibliometriske Forskningsindikator)
4. Resultatet er "**genstandsfelt uden dubletter**", der bruges som grundlag for beregninger, der vedrører hele Danmark og opdelt på hovedforskningsområder.
5. Check om artiklen er publiceret i et dedikeret og videnskabeligt gyldent OA tidsskrift. Her anvendes såvel BFI-data som data fra DOAJ (Directory of Open Access Journals), der tilsammen sikrer, at tidsskriftet er videnskabeligt og fuldt dedikeret til OA.
6. Check om artiklen i praksis kan downloades fra et grønt Open Access repositorie
 - enten et universitets forskningsdatabase
 - eller et andet anerkendt OA repositorie (optaget på autoritetslisten over sådanne)
7. Check om artiklen er publiceret i et tidsskrift med grønt OA potentiale. Her anvendes data fra Sherpa/Romeo-databasen. I tillæg slås op i autoritetslisten over tidsskrifter med særligt lange embargoperioder for at undgå at signalere grønt OA potentiale i tilfælde af embargoperioder ud over 12 måneder.
8. Dette resulterer i et todelt statistisk datasæt:
 - (1) Universitetsstatistik beregnet på grundlag af "**genstandsfelt med dubletter**"
 - (2) National statistik beregnet på grundlag af "**genstandsfelt uden dubletter**".
9. Resultatet formidles via websider i Den Danske Forskningsdatabase og ...
10. ... via regneark, der kan downloades fra Den Danske Forskningsdatabase. I tillæg hertil kan de underliggende publikationsdata downloades som regneark.